

ΕΠΟΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

Είκοσι οκτώ του Οκτώβρη, τρεις η ώρα το πρωί·
οι στιγμές των ρολογιών-ε καρφωμένες στο σκοτάδι·
κι' ως να άνοιζαν οι πύλες, απ' τους φύλακες του Άδη,
σαν ο Γκράτσι πήγε νά 'βρει των Ελλήνων την ψυχή.

Κι' ως να εδάκρυσε η μέρα ξημερώνοντας βουβή,
σαν ο ίσκιος της τραβούσε κατά κει που λάμπει ο ήλιος
ενδοξότατος, τρανός, απ' τ' αθάνατο το σφρίγος
που, στου Έλληνα – φωτός, φωτοανεξάντλητη ροή -

δόξης στέφανο ηλιόπρεπα φορεί στην κεφαλή,
και μετέωρη εστάθη, μόνο λίγο, πριν χαράξει,
των Ελλήνων την περφάνεια, για να δει και να θαυμάσει:
θαλερή, χρυσανταυγίζουσα, ξανά, φεγγοβολή.

Είκοσι οκτώ του Οκτώβρη. Και η ελπίδα ζει ξανά·
θαρρετή, ζωντανεμένη, στην Ευρώπη μία κόχη
που η άμοιρη εθαμβώθη, απ' την άρνηση με τ' ΟΧΙ,
απ' τα χείλη που ειπώθη του Ιωάννη Μεταξά.

Χρόνια πριν, ο νέος "Καίσαρ" στη Μεσόγειο αλυχτά,
στα νερά της τη θωριά του - την κυνός - ολογεμάτος,
με όνου χάρη καθρεφτίζει, μοναχός κι' όλο φευγάτος,
τους λαούς της φοβερίζει, με την αίγλη του μεθά.

Μα δειλός μέσα στο θράσος, σα μιλά με τους Ρωμιούς,
περί άλλων σαν τυρβάζει, ωσάν Νέρωνας ομοιάζει,
κι' αν τους τάζει πετραχήλια και λαγούς και οργιάζει,
προσπαθεί να τους κοιμίσει, μην τους εύρει ξυπνητούς.

Κι' έτσι άνανδρος πως είναι, στου Αυγούστου τα μισά,
εις της Τήνου το λιμάνι, στα κρυφά και με υποουλία,
ωσάν κλέφτης κι' ίδιος ψεύτης - μια βαριά ιεροσυλία -
στη γιορτή της Παναγίας, του σαράντα τη χρονιά,

κει που σύσσωμο το Έθνος την Παρθένο του υμνεί,
κι' απαράλλαχτα όπως πάντα την ψυχή του αναπέμπει,
ο Μπενίτο Μουσολίνι, μοχθηρός, σαν γύπας φέγγει,
ύπουλα, δειλά κι' ανοίκεια, μ' ούτε καν λίγη ντροπή,

τον τορπιλισμό της Έλλης βρήκε πράξη "ηρωική",
με συνέπεια στο ψεύδος και στο όνειδος που πλέει
ως φελλός μέσα σ' αυτό - δυσωδία αποπνέει -
να διαπράξει ως φόρο μίσους, στην Ελληνική ψυχή.

Γιατί ο άλλος "Αυτοκράτωρ", απ' τα μέρη του βορρά,
χωρίς Ντούτσε να ρωτήσει, κάνοντάς τον να σιωπήσει,
πήρε φόρα, και το άρμα του σαν κένταυρος τροχίζει,
και τις χώρες της Ευρώπης καταπίνει στη σειρά.

Κι' ως ο νέος Καίσαρ είδε την Ευρώπη να λυγά,
και του εφάνηκε πως χάνει τη μεγάλη ευκαιρία
πίτα έτοιμη να χάψει, ξαφνικά, με μαεστρία,
στα καλά του, πήρε θάρρος, και τον πόλεμο αρχινά.

Είκοσι οκτώ του Οκτώβρη. Πριν να 'ρθεί το πρωινό,
με το Γκράτσι πρεσβευτή, και θαρρώντας το παιχνίδι,
στην Ελλάδα πως θα μπει και πως έχει φτάσει ήδη,
τελεσίγραφο πολέμου στέλνει στον πρωθυπουργό.

Μα η απάντηση εγνωσμένη: Ένα ΟΧΙ βροντερό -
Ένα ΟΧΙ σαν αγέρας που ελεύθερος σφυρίζει
και που, όταν χρειαστεί, ως θεόρατος μουγκρίζει -
σαν το σάλπισμα της μοίρας των Ελλήνων, το ιερό.

που δεν ζει κάτω απ' τον μαύρο ή τον κόκκινο ζυγό
του στυγνού του φασισμού και του ναζισμού τη βία,
τη σκλαβιά δεν την αντέχει, πολεμά για ελευθερία,
δεν φοβάται Συμπληγάδες, τις νικά όπως η Αργώ.

Είκοσι οκτώ του Οκτώβρη, στων συνόρων τη γραμμή,
στης Ηπείρου τις κορφές κι' ως της Πίνδου μας τα όρη,
με βροχή κατακλυσμιαία, παγωνιά και ξεροβόρι,
μας εκάλεσε η μοίρα για σκλαβιά ή για τιμή.

Μες στην ίδια εκεία τη νύχτα ξανακούστηκε δια μιας,
ως οι άνθινες σταγόνες που μετέωρες στεκόνταν -
ιστορίας υποψία - ωσάν χείμαρρος γεννιόνταν,
το "αέρα" των Ελλήνων - Φύγε ξένε, δεν περνάς.

ΟΧΙ ανέκραξαν και πάλι, ΟΧΙ στον κατακτητή -
το ελεύθερο το πνεύμα των Ελλήνων κι' αν 'ποστάσει,
ζωντανεύει θерιεμένο, όταν πρόκειται να δράσει -
ΟΧΙ στη σιγή του ανέμου, δεν μας πάει τέτοια ντροπή.

Και με μια πνοή το Έθνος, σε μια 'νάταση υψηλή,

Θερμοπύλες, Μαραθώνες, λευτεριά για σε διψώντας,
και το Κούγκι και το Σούλι, τα Ψαρά με σε τιμώντας,
εστεφάνωσε και πάλι την Ελληνική ψυχή.

Την ψυχή του εικοσιένα, την ψυχή της κλεφτουριάς -
την ψυχή της Αλαμάνας, που και πάλι στέκει ολόρτη,
την ψυχή του Βαλτετσίου, που σε μια στιγμή αψηλώθη -
που δεν άντεξε ποτέ της το ζυγό, ζυγό σκλαβιάς.

Ως η θάλασσα που αφρίζει σαν κτυπά σ' ακροβραχιά,
απ' το Ιόνιο στο Καλπάκι, κι' από κει έως τις Πρέσπες,
στη Γραμπάλα με τη λόγχη, χαλασμός μέσα σε σφαίρες,
ξεχυθήκαν οι λεβέντες, της Ελλάδος γης παιδιά.

Μες στη φλόγα του πολέμου, των Ελλήνων οι βλαστοί,
τί κι' αν λίγα μέσα είχαν μπρος στη σέσουλα του ολέθρου,
τι' κι' αν λίγοι ήσαν - είχαν την τιμή ιερού πολέμου -
για τη νίκη ξεκινήσαν, με μια θέληση σκληρή.

Στης Ηπείρου εκεί το βλέμμα που αετίσιο αιμορραγεί,
Ηπειρώτισσες μανάδες, αδελφές μαζί και κόρες,
με προμήθειες στον ώμο, στην ψυχή ως Μυρμιδόνες,
στην ομίχλη, στην αντάρα, στο λυγμό πνιγμοσιγή,

μα καθρέφτισμα η ματιά τους, φλόγας ήλιου ιερής,
τα εφόδια ρυμουλκούνε στην πυροβολή της μάχης,
και κουράγιο, παρηγόρια, στο αντιφέγγισμα της λάμψης,
στο στρατιώτη τα προσφέρουν, φυλαχτό της άγιας γης.

Απ' το αίμα, το μπαρούτι, τις φωνές, τους στεναγμούς,
κι' απ' τους "Fanti della morte", τους στρατιώτες του θανάτου
που δεν έμεινε κανείς τους στη Γραμπάλα κι' ως κει κάτω,
εραγίσανε κι' οι πέτρες μες στους τάφους τους υγρούς.

Εσαλέψαν μες στ' ανέμου την αντάρα τη βαριά,
ωσάν έκρηξη ηφαιστείου που πολλά χρόνια κοιμάται,
μα όταν έλθει ο καιρός του αφυπνίζεται, βρυχάται,
τα ποτάμια, η γη, τα όρη, κι' απορήσανε κι' αυτά.

Η ψυχή του αντρειωμένου, η περήφανη ψυχή,
απ' τους Άγιους Σαράντα, κι' από κει ως το Τεπελένι,
στη Χιμάρα, Κορυτσά, στ' Αργυρόκαστρου τα μέρη,
λευτεριά και δόξα σπέρνει μες στις μάχης την ορμή.

Εις της Πίνδου τις χαράδρες, τις κορφές, τις ρεματιές,
απ' το Σμόλιγκα στο Γράμμο, μ' ούτε ανάπαση λιγάκι,

κι' ως τη Φούρκα που ματώνει απ' το στήθος του Δαβάκη,
φεγγοβόλησαν μ' ανδρεία και αστράψαν οι ματιές..

Και καθώς του Ντούτσε η αίγλη θρυμματίστηκε με μιας
και το γόητρό του ετρώθη στα βουνά της Σαμαρίνας,
ο στρατός του "μέγα" Φύρερ, της σεπτής Μακεδονίας
εναντίον και της Θράκης, ξιφουλκίζει μονομιάς.

Και θα είχε ίδιο τέλος, ως ο άλλος μολευτής,
θα πλανιόταν αιωνίως στα οχυρά και στα λαγκάδια,
ωσάν μόλεμα που χάσκει, σαν κορμιά που μένουν άδεια,
αν δε λύγιζαν οι Σέρβοι προς βορράν της Γευγελής.

Μα και πάλι η πλάση όλη αφουγκράζεται, γρικά,
ξεπετιέται, αναθαρρεύει, τη ματιά πετά στα ύψη,
κει που Πάνθεο ηρώων της Ελλάδος κλειούν στα χείλη
τις μολπές ελευθερίας στη γραμμή του Μεταξά.

Και η δόξα, αν και μόνη, στις υπόγειες στοές,
εις του Ρούπελ τα λιοντάρια και στου Λίσσε την περφάνεια,
στου Περιθωριού τη λάμψη, και στου Εχίνου τα διαμάντια,
αποκαμωμένη ζώνει τις σεπτές τις κεφαλές.

Μα και η Λεβεντογέννα, η κορφή του ουρανού,
φυλακάτορας του Νότου και φρουρά της Μεσογείου,
παλικοροσύνης θρέμμα κι' αρχοντιά ζωής δια βίου,
αστραπτοβογκά με τόλμη που δε βάζεις κατά νου.

Κι' η Ελλάδα απ' άκρη σ' άκρη, ξεδιπλώνεται, πετά,
κι' αν για λίγο τρεμοπαίζει, αντιστέκεται και γέρνει
παρ' ευθύς μόνο μπροστά, και ξανά το άρμα σέρνει,
εις τον Όλυμπο ανεβαίνει και τη δόξα χαιρετά.

Κι' απ' τις Πίνδου τα φαράγγια, τα βουνά, τις λαγκαδιές,
τώρα πια σε κάθε ράχη και σε κάθε μια ραχούλα,
στα Ελληνόπουλα που θέλουν λευτεριά - μην είναι δούλα -
ξαναζήσανε και πάλι και χτυπήσαν οι καρδιές.

Οι καρδιές που μόνο αίμα, αίμα αγνό Ελληνικό,
ποταμό πνοής ενδόξου, κι' από στήθη ρωμαλέα
που δε σκιάχτηκαν στα σχέδια του εχθρού τ' αβυσσαλέα,
είχαν να προσφέρουν τάμα στο βωμό τον ιερό.

Τάμα ανδρείας και θυσίας για τιμή και λευτεριά,
στους αιώνες νάν' μνημείο αρετής, υψίστου επαίνου
εις τον Έλληνα, Ηρώον θαυμασμού μαζί και αίνου,

τάμα με αίμα ζυμωμένο, κι' από κόκαλα ιερά.

Και θα μένει εκεί για πάντα, σαν ο χρόνος θα περνά,
στ' ουρανού τ' απέραντα ύψη, ορθρινό μεστό του κλέους
των Ελλήνων που σ' αυτούς προσβλέπουν, πλέον, μετά δέους,
τ' όνομά τους μες στη σκέψη, να θυμίζει λευτεριά.

Λευτεριά! Είναι μια λέξη, λέξη μόνο Ελληνική -
που αμάλαγα κραδαίνει τη ρομφαία, ως θεία δίκη,
δίχως μίσος, μόν' με πάθος, για ιερή δικαιοσύνη -
Εδωπέρα εγεννήθη και αιώνια θε να ζει!

Λευτεριά! Είναι μια λέξη, λέξη μόνο Ελληνική.
Εδωπέρα εγεννήθη και αιώνια Ναι! Θα ζει!

Ιωάννης Παναγάκος

